

JOZEF KARIKA

Trhina

LEGENDA, MYSTIFIKACE,
NEBO DĚSIVÁ SKUTEČNOST?

ARGO

argo

Trhina

JOZEF KARIKA

Trhina

argo

Přeložil Jiří Popiolek

Czech edition © ARGO, 2017

Copyright © Jozef Karika, 2016

Translation © Jiří Popiolek, 2017

Cover design © Neil Johnston, 2017

ISBN 978-80-257-2232-9 (váz.)

ISBN 978-80-257-2277-0 (e-kniha)

Děkuji Kamilu Hambálkovi,
který mi pomohl při ověřování některých informací
a skutečností uvedených v knize.

PŘEDMLUVA AUTORA

Tohle pro tebe není. Dodnes si tu větu pamatuju. Igor se na mě podíval, nadzvedl obočí a řekl: „Tohle pro tebe není.“

Zaujal mě tón, kterým to konstatoval. Do té doby jsem si byl jistý, že celá záležitost je jenom vtip, kanadský žertík – nebo že mám co do činění s bláznem či zoufalcem, který chce být za každou cenu zajímavý.

Když však vyslovil své „Tohle pro tebe není“, poprvé jsem zapochyboval. Netvrdím, že jsem změnil názor. Popravdě řečeno ani teď – víc než rok po setkání – nevím, jestli mi říkal pravdu, nebo si vymýšlel. Případně v jakém poměru byly skutečnost a smyšlenky namíchané. Některé prvky jeho vyprávění jsou nepochybně pravdivé – důkladně jsem si je ověřil. Jenže další... však uvidíte sami.

Hned na úvod chci zdůraznit jedno: netvrdím ani to, že jde o záměrnou lež nebo výpověď pomatence. Nakonec, můj názor není podstatný. Nejlepší bude, když si na základě přečteného utvoříte vlastní náhled, vlastní perspektivu, a sami pro sebe se rozhodnete, jestli jde o smyšlenku, nebo záznam událostí, které se opravdu staly.

Jako autor jsem v tomto případě jenom zaznamenal a beletrizoval. Přesně o to mě Igor žádal. Nešlo mu, stejně jako mně, o žádné přesvědčování, odhalování skrytých skutečností nebo o vytvoření legendy.

Jediné, co chtěl, bylo zaznamenat děsivé a tragické události, které přežil, a jak zdůrazňoval, dostat tyto informace k lidem. Jeho slovy: „Aby to všechno nebylo úplně zbytečné.“

Ale vraťme se na začátek.

„Tohle pro tebe není,“ řekl Igor a zatvářil se zklamaně.

Nevím, jaký obrázek měl o mně vytvořený, ale očividně jsem jeho představu nenaplnil. Možná mě prokoukl a vycítil, že ho považuju za blázna nebo podvodníka. Měl jsem k tomu však několik dobrých důvodů.

Asi půl roku po vydání mysteriózního thrilleru Strach jsem dostal divný mail. Neznámý chlápek, podepsaný jako Igor M., v něm tvrdil, že některé scény v knize jsou až příliš podobné něčemu, co prý zažil na vlastní kůži. Zpozorněl jsem, čas od času takové maily dostávám – mnohdy končí tím, že mě jejich autor obviní z plagiátorství, nebo se domáhá, abych se přiznal, že jsem popsal jeho osobní zážitky.

Logika některých lidí je opravdu zvláštní, tak se nedivte, že jsem byl ostražitý. Kromě obviňování z plagiátorství nebo vykrádání osobních zážitků mi hrozila i další nepříjemnost – nabídka perfektního námětu. Takových nabídek dostávám dost (dám vám perfektní námět a vy mi zaplatíte). Často bývá únavné vysvětlovat, že i když je dobrý námět důležitý, sám o sobě je tou nejméně ceněnou komoditou v procesu vzniku knihy. V záloze mám několik desítek vlastních skvělých námětů, ale vzhledem k reálným časovým a pracovním možnostem se knižní podoby dočká – v lepším případě – tak patnáct procent z nich.

Navíc mnohdy mi perfektní náměty nabízejí lidé, kteří jsou přesvědčení, že telepaticky komunikují s mimozemšťany, odhalili celosvětové spiknutí, s kořeny sahajícími až do obce Teplíčka nad Váhom, nebo už dvanáct let svádějí hrdinský boj s „mafiańským“ městským úřadem ve věci odklizení psích výkalů.

Proto jsem Igorovi zdvořile odepsal, že příběh Strachu je dílem mé fantazie a že o další náměty momentálně nemám zájem, protože nestíhám zpracovávat ani ty vlastní – což je nakonec pravda. Zároveň jsem zdůraznil, že strašidelná

nebo paranormální témata mě baví výhradně v umělecké nebo příběhové rovině, jinak v podobné záležitosti nevěřím ani mě příliš nezajímají. Spíš naopak, mám k nim skeptický a nedůvěřivý postoj.

Jenže Igor se nenechal odbýt a trval na svém – scény ze Strachu, kde hrdinové dezorientovaně bloudí v horách a zažívají nějaký zmatek ve vnímání času a prostoru, jsou prý příliš podobné tomu, co opravdu zažil. Přiložil i odkaz na nějaký článek a vlastnoručně vytvořenou fotografii. Zatím vám neprozradím, o jaký článek šlo ani co bylo na fotce – brzy se k tomu dostaneme. Prozatím postačí, když prozradím, že sotva jsem uviděl fotografický snímek a přečetl si článek, ucítil jsem opravdu dobrý příběh.

Nebudu lhát, hrůznost a bizarnost toho, co naznačoval Igor, mě zaujaly. Stále jsem si ale uvědomoval riziko, že může jít o žert nebo něčí psychické vyšínutí. Dokonce se mi to zdálo mnohem pravděpodobnější než cokoli jiného.

Přesto jsem se nechal přemluvit k setkání, což obvykle nedělám. Něco mi říkalo, abych udělal výjimku. Zajel jsem tedy do Žiliny, sešel se s Igorem a vyslechl si příběh, z něhož mi mozek skoro vytekl z hlavy.

Na následujících stránkách si ho přečtete zpracovaný nejlépe, jak jsem uměl. Po počátečních rozpacích jsem totiž Igora přesvědčil, že i když jsem velmi pochybovačný a skeptický, s tím, co mi řekne, naložím fěrově. Nic jiného ode mě nechtěl. Nepřesvědčoval mě o pravdivosti svých slov, nesnažil se mi vnutit myšlenku, že není blázen.

Spíš naopak, sám tuto možnost připouštěl, dokonce se chvílemi zdálo, že by pro něj toto vysvětlení bylo úlevou.

Nechci zdržovat, sám jsem zvědavý, co na tento příběh řeknete, ale ještě předtím pár krátkých poznámek.

Celé vyprávění jsem zaznamenal během šesti setkání. Igor mi všechno vyprávěl z očí do očí – někdy věcně a klidně, jindy

velmi rozrušeně, emotivně a zmateně –, na stole přitom ležel zapnutý diktafon.

Poté jsem několikahodinové nahrávky beletristicky zpracoval. Přesně tak, jak si to Igor přál. To znamená, že některé pasáže textu jsou doslovné citace – přepisy nahrávek –, další jsou mírně přepracované do románové podoby. Nikdy jsem ale neměnil obsah řečeného, ani do něj nijak nezasahoval. (Jedinou výjimkou jsou jména a příjmení hlavních aktérů, ta jsou změněná.) Pokud něco v knize vyžadovalo upřesnění, řešil jsem to vysvětlující poznámkou pod čarou. Mým cílem bylo zachovat co největší autenticitu nahrávek, podat příběh tak, jak mi ho Igor povyprávěl, a zároveň zpracovat výpověď co nejčtivějším způsobem.

Otevřeně přiznávám, že mi práce na zpracování těchto nahrávek dala psychicky zabrat. Příběh a jeho slovní, bezprostřední podání reálnou osobou z masa a kostí mi zahrály na citlivou strunu – nevím, jestli mě vyloženě vyděsily, ale každopádně mě znepokojily a místy i pořádně rozhodily. Během přepisování mi nejednou zněla v uších Igorova slova, jimiž mě odhadl při prvním setkání: „Tohle pro tebe není.“

Možná měl pravdu.

Jozef Karika

PRVNÍ SÉRIE NAHRÁVEK

(nahráno mezi osmnáctým dubnem
a šestnáctým květnem 2015)

Měl jsem se otočit a odejít, nechat černou příšeru na pokoji. Hnusná, zatracená věc! Samozřejmě, po bitvě je každý generál. Jenže jak jsem měl, do prdele, vědět, kam mě ten objev dovede? A kdyby jenom mě... Zkurvená ocelová dvířka, jak jsem mohl tušit, co je za nimi?!

Chtěl jsem jenom trochu prachů navíc, myslel jsem si, že shrábnu pár starých cenností, které střelím v zastavárně za rohem nebo starozitnictví na náměstí. Kdo mohl tušit, že tam místo toho najdu... Ani nevím, jak to pojmenovat, chápeš?

Takže popořádku, pěkně od začátku, za chvíli se k ocelové příšere – a k tomu, co jsem v ní našel – dostaneme tak jako tak.

Jsem absolvent vysoké školy, obor není podstatný. Promoval jsem před několika měsíci, takže je jasné, že trčím na úřadu práce, ne? Potřebuju platit nájem, přítelkyně sice něco zatáhne, ale na všechno nestačí; musíme jíst, oblíkat se a všechno ostatní, vždyť to znáš. Takže brigádníčím, co ti budu povídat, většinou dělám nic moc práce.

Tak to bylo i tehdy – investor koupil staříčkou budovu na Hurbanově ulici, připravoval kompletní rekonstrukci, bylo třeba uklidit svinčík. Koho k tomu zavolají? Přece vysokoškolské absolventy, co dřepí na úřadu práce. Ať si mladí uvědomí, že nestudovali pro nic za nic. Teta úřednice ti nabídne absolventskou praxi – na tři nebo čtyři měsíce, za krásných sto třicet eur měsíčně. Bereš – nebereš, všechno jedno. Jenže když nevezmeš, máš černý puntík, protože prý nespolutracuješ, a při nejbližší příležitosti tě vykopne,

jen se za tebou zapráší. Vyškrtne tě i z evidence, ať nezvyšuješ procenta nezaměstnanosti. Sociální politika v praxi. Takže беру i manuální šichty, nic jiného mi nezbyvá, dřu jako barevný a doufám, že na dvoustou žádost o práci už někdo aspoň odpoví.

Jsem z toho na nervy, ale žerty stranou, protože tam to všechno začalo. Samozřejmě, tehdy jsem o tom nevěděl, ale v poloviční ruině na Hurbanově se spustilo odpočítávání. Potichu tikalo, dokud hra neskončila a společně s ní i já...

Do těch sraček jsem namočil i ostatní, už víš, jak to všechno dopadlo, takže mě chápeš. Ale chci ti to povyprávět celé. Mysli si, co chceš, klidně to považuj za ojev, mám to na háku.

Takže teď ten zatracený den. Ráno jsem vstal normálně, Mia už byla v kuchyni. Jmenuje se Miroslava, ale pro mě je to prostě Mia; ve třetáku na výšce jsme spolu začali chodit a vydrželo nám to doted'.

Slyšel jsem, jak dělá snídani, cinkaly tam hrníčky, ráda vaří kakao. Já ho moc nemusím, ale neřeším. Když s někým žiješ v miniaturním jednopokojáku, nesmíš řešit blbosti. Ověřená moudrost z intru, platí i o bydlení s Miou. Vstal jsem, zapnul noťas a zkontroloval blog. Blogování mě dost baví, ale to už ti došlo.

V noci přibýlo několik komentů, jenom jsem je přeletěl očima, nechtělo se mi pouštět do diskuse. Nějaký blbec s nickem Kochčera mě trolloval jako obvykle. Nikdy nekrm trolly. Zkontroloval jsem čtenost, nebylo to nejhorší. Můj nejčtenější článek o zkušenostech z cestování slovenskou železniční dopravou měl přes sto tisíc zobrazení, zbývající o něco míň, ale i tak docela slušné.

„Dobré ráno,“ přišla ke mně Mia, ucítil jsem kakaovou vůni. Položila mi dlaň na šíji, stiskla prsty, promasírovala mi krk. Často se budím rozlámaný, takže masáže nepohrdnu. Mia je v tom dobrá, vždyť taky absolvovala masérský kurz. I ona má vysokou, takže taky musí řešit tyhle sračky, aby si přivydělala. Právě to se mi na ní líbí – když se nedaří, já začnu držkovat, někdy zbytečně vybuchnu.

Ona naproti tomu nenadává, místo toho absolvuje masérský kurz a vydělá nějaké euro navíc. Sice se mi to líbí, ale zároveň nejsem dvakrát nadšený – vždyť se během masírování dotýká různých babek, dědků i chlapů. Nic příjemného, ale pojďme k věci.

„Nezačni se, za tři čtvrtě hodky tam máš být,“ připomněla mi a políbila mě do vlasů.

Skvělé, jako bych nevěděl, co mě dneska čeká. Nejradši bych zůstal doma, ale už jsem se přihlásil, a kdybych nepřišel, zaměstnavatel mě nahlásí pracáku. Kromě toho domácnost nemůže financovat jenom Mia, nemám z toho dobrý pocit.

Nikdy mi nic nevyčetla, ale ani nemusela. Stačí, že masíruje babky, dědky a neznámé chlapy. Nechci být pijavice, takže se nasnídám a jdu makat.

Ráno nic moc, začínalo září, venku docela kosa. Město se probouzelo, potkal jsem jenom několik chodců. Moc jsem toho neviděl, kráčel jsem přes arkádové chodby na náměstí, které tu lidé nazývají lauby, a všude se vznášela mlha. Jenom taková podzimní, co před obědem zmizí, možná bude slunečný den. Zatím se to ale nedalo odhadnout. Z oparu vystupovaly renesanční a barokní domečky. Fantasy atmosféra – cítil jsem se jako ve *Hře o trůny*.

U zchátralého kostela jsem zahrnul do bočních uliček a přes Dolní Val se napojil na Hurbanovu. Už to nebylo daleko. Necítil jsem žádné pracovní nadšení, spíš naopak – nohy mi těžkly při každém kroku. Kdybych lépe naslouchal svému tělu, jak mi často radila Mia, zabalil bych to a vrátil se domů. Škoda, že jsem nenaslouchal.

Místo otočky jsem bezduše pokračoval dál jako Otík z *Vesničko má středisková* – bývalá synagoga, zdravotnická vysoká škola, která je ještě zchátralejší než kostel na náměstí, zahrnout doprava a...

„Dorazili jste do cíle,“ sdělila by mi GPS navigace, kdybych nějakou měl.

V té části města kdysi stálo hodně budov, vil i paláců ze začátku dvacátého století. Některé byly pěkně zrekonstruované, další už

zbourané – na uvolněných parcelách vznikly moderní bytovky nebo parkoviště. Několik staveb však zůstalo v původním stavu. Právě do takové vily jsem mířil. Stála ve vnitrobloku za zelenou budovou středoškolského internátu a jídelny. Z chodníku ji skoro nebylo vidět, na chvíli jsem zapochyboval, jestli jsem na správném místě.

Přešel jsem úzký průchod mezi internátem a rozestavěným penzionem. Otevřel se mi nečekaný pohled – secesní vilka podobná internátu, i když menší. Taký zřejmě pocházela z první třetiny dvacátého století, ale na rozdíl od zelené budovy u chodníku nebyla zrekonstruovaná. Právě naopak, nejlepší roky měla dávno za sebou. Podivil jsem se, že jsem si jí doteď nikdy nevšiml, i když jsem po Hurbanově přešel snad tisíckrát. Ale žádný div, z přední strany ji zakrýval internát, z opačné – od ulice Andreja Kmeťa – zase dlouhá bytovka. Kdoví, jestli chce investor ruinu zrekonstruovat, nebo zbourat a získat tak lukrativní flek v centru. Popravdě řečeno mě to moc netrápilo, ať si dělá, co chce. Podstatně víc mě žralo, co budu v nejbližších dnech dělat já.

Nic příjemného, kámo. Jestli jsi byl někdy za studií na pořádné brigádě, víš, o čem blábolím. Čekala mě parta stejně nadšených spolupracovníků, jeden nebo dva frajeři zastupující investora a fakt hodně zasrané makačky. Už první den mi dal zabrat, a to jsme dělali přípravné práce. Vila zvenčí nevypadala velká – dvě patra, nevysoká ozdobná věžička, popraskaná omítka plná reliéfů a jiných sraček.

Vevnitř to ale bylo mnohem horší. Jednak to tam smrdělo stářím a hnílobou, a zároveň všude poletoval prach. Podzimní mlha se trhala, přes špinavá okna nakukovalo zubaté slunce, ale byl bych radši, kdyby zůstalo schované. V jeho paprscích jsem totiž viděl poletující mračna prachu, zdálo se mi, že tam nepoletují a nevíří jednotlivá zrnka, ale celé chuchvalce. Zrovna nedávno jsem četl zajímavý blog o parazitech žijících v prachu; text doplňovaly i detailní obrázky mikroskopických živočichů. Vzpomněl jsem si na ně, kdykoli mi prachová zrnka podráždila nos nebo zaskočila v hrdle.

Jenže to byl jenom začátek. Dva chlápci od investora nám prikázali vytahat nábytek z pokojů a vyházet ho před vilu. Tehdy mě poprvé napadlo, jaká instituce tu vlastně kdysi sídlila? Nebyl to soukromý dům – rozčlenění pokojů a jejich vybavení připomínaly něco úplně jiného.

„Byl tu internát,“ oddechoval kolega, když jsme po dlouhé chodbě vlekli těžkou a skřípající kovovou postel.

„Myslíš?“ zapochyboval jsem.

„Internát, jako v baráku u cesty.“

Jasně, přízemí i patra protínala ústřední chodba, do které se otvíralo několik dveří. Všechny vedly do nevelkých pokojů vybavených skromným nábytkem a jednou nebo dvěma postelemi. Zkurveně těžkýma, mimochodem.

„Já ti nevím,“ zakroutil jsem hlavou. „Spíš nemocnice nebo nějaký ústav.“

„Tubera, ty bláho,“ zabručel kolega, tvář se mu zkroutila odporem.

V mysli se mi okamžitě vynořily další skvělé možnosti. Někde jsem četl, že například bakterie cholery dokážou přežít i desítky let.

„Nebo syfilis, ten byl tehdy taky pořádně rozšířený,“ dodal jsem na vylepšení nálady.

„Ale ten jenom tak nechytíš, nebo jo?“

„No... nevím,“ zapochyboval jsem, bavilo mě ho strašit. Kromě toho mě napadlo, že by z dnešní šichty mohl být ucházející příspěvek na blog. Vytáhl jsem mobil a vyfotil si zdevastovanou chodbu s vysokým oknem na konci.

Trochu jsem pookřál, ale netrvalo to dlouho. Do vily totiž dorazila další parta. Chlápci přišli v profesionálně působících pracovních kombinézách a nesli si i fajnové nářadí. Opravdoví pracovníci, ne vysokoškolští amatéři jako my.

Netrvalo dlouho a předpoklad se potvrdil – v jedné z přízemních místností začali rozvrtávat stěny i podlahu. Zřejmě hledali